

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése, Ide küldendő az előfizetési díjak nyitlerek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számíthatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenként egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor
Fél évre . . . . . 4 kor
Negyed évre . . . . . 2 kor
Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetések elfogadhatnák:
Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben Schalek H., Dukas M., Oppelik A. «Altalanos Tudósítók» hirdetői osztálya Budapest.

Nyitlér petítőra 20 fill.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« s a t. hivatalos közlönye.

Harc a tuberkulózis ellen.

Nincs tudományág, mely a nagy közönséget annyira érdekelné, mint az orvosi tudomány. Egyrészt azért, mert az általa alig vagy éppen nem ismert élettani és körülményeket misztikus homályba burkoltan látja s azért ezek érdeklődését felkeltik, másrészt pedig, mert legfőbb feladata, egészségé, élete van vele elválaszthatatlanul összekötve. A tudomány minden oly felfedezését, mely valamely betegség gyógyítására irányul, szívszorogva lesi várja.

A modern orvosi tudomány megfeszített erővel dolgozik, hogy korunk legfélelmezbet és legpusztítóbb ellenségétől, a tüdő tuberkulózistól megszabadítsa az emberiséget. A napi sajtó is folyton munkálkodik s a küzdelem sikerét nagyban előmozdítja az által, ha a tuberkulózis mozgalomról és felfedezésekről olvasó közönségének hűségesen beszámol s így közre hat azoknak a tényezőknél egyesítésére és szervezkedésére, melyek a tüdővész pusztításainak megakadályozására szükségesek.

Az utolsó évtized tudományos tapasztalatai és tanulságai, de különösen Koch Róbert zseniális felfedezése megdöntötték azt a téves tant, hogy a tüdővész gyógyíthatatlan betegség. E felfedezés után tudjuk, hogy a gümőkór bacillusa után terjed s fertőző betegség. Ebből kiindulva tapasztalt tény lett, hogy a szervezetet higiénikus és diétikus eszközök alkalmazásával erősítve, resistensebbé téve, a tuberkulózis még előre haladt stadiumában is gyógyítható.

Ha már most tekintetbe vesszük, hogy századok óta a tüdővész az, mely legtöbb áldozatot szed s ha tekintetbe vesszük, hogy az emberek jó része többé-kevésbé tuberkulotikus, természetesen az, hogy a művelt nemzetek, látva ennek nemzetgazdasági jelentőségét, fontolóra véve, hogy egy nemzet erőjének alapját a népesség száma és egészsége képezi, egymással ügyszólván versenyre kelve igyekeztek, hogy minél intenzívebb és sikeresebb harcot vívjának és védekezzenek a kór pusztításai ellen.

Hogy pedig e küzdelem sikeres lehessen, az orvosi tudomány által megjelölt irány megmutatta, hogy a szervezkedésnek minél szélesebb alapon teljes szervezettel kell megindulnia, vagyis a tudományok, a társadalomnak a jótékonyának, az államha-

talomnak: egyszóval minden tényezőnek összefogva kell e kór hatalmát letörni.

A tudományos tapasztalat megállapította, hogy a tuberkulózis ellen szanatoriális kezeléssel lehet sikeresen védekezni. E védekezés első nyomait Angliában találjuk, hol a városok higiéné — melyekben tudvalevőleg legtöbb tuberkulotikus beteg van — nagy mértékben fejlesztelt; mert már a múlt század elején hozzáfogtak a nép szanatoriumok építéséhez és a tengerparti üdülő helyek létesítéséhez, s ez fokozatosan fejlesztve azt eredményezte, hogy Angolországban a tüdőveszes halandóság legkisebb egész Európában s itt 20.000 emberrel kevesebb hal meg tüdőveszben, mint az aránytalanul kisebb Magyarországon.

Angolország után Németország tett legtöbbet a tuberkulózis leküzdésére s az eredmény az, hogy náituk a tuberkulózis halandóság 30%-kal megkisebbedett. Jelenleg Németországban 97 tüdőbeteg gyógyintézet működik s évenként 30 ezer ember részeseül szanatoriális kezelésben.

A rendelkezésre álló statisztikai adatok — a tüdőveszes megbetegülések és halálozások bejelentése nem lévén kötelező, azért csak a minimumot tüntetik fel — mutatják, hogy Európában állandóan 7 millió tuberkulotikus beteg van s hogy egy millió 100 ezer ember hal meg évenként tuberkulózisban s így teljesen beigazolt tény, hogy a mai korban az emberi nem legelterjedtebb és legpusztítóbb betegsége a tüdővész, mert ennek pusztítása sokkal nagyobb, mint az összes fertőző betegségeké együttvéve, még a korelát sem véve ki.

Magyarországban a hivatalos jelentés szerint 1901-ben 70 731 ember halt meg tuberkulózisban s az e korban megbetegedettek száma évenként 500 ezerre tehető. Ez a megbetegülési és halálozási arány oly magas, hogy az európai államok között csak az óriási orosz birodalomnak van nagyobb tüdővész halandósága.

Ez óriási számok láttára feljajdult az egész művelt társadalom. A tuberkulózis ellen való mozgalom immár világmozgalommá vált, ezt mutatják a budapesti, londoni, párisi, berlini nemzetközi tuberkulózis kongresszusok is, amelyekben a tudomány legheavotabb és legkiválóbb emberei vettek részt.

Az ellene való védekezésben részt vesz Európán kívül Törökország, Észak-Amerika,

Japán és Ausztrália, hol több nép szanatorium van. Belgiumban és Romániában: nemzetközi liga alakult ellene.

A múlt évben Páris városa 40 millió frank kölcsönt vett fel a párisi kórházak javítására, a tüdőveszesek külön kórházának emelésére és a dispensatóriumoknak nevezett rendelő intézetekre.

Svédország királya a 2 millió K. nemzeti ajándékol három szanatoriumra ajánlotta föl. Stockholm városa maga épít szanatoriumot. Norvégiában külön törvényt hoztak a tuberkulózis leküzdésére, Argentínában plakátumokon írták a munkásokat a helyes higiénikus viselkedésre.

Böckfeller amerikai milliárdos 33 és fél millió koronát adományozott a chicagói egyetemnek, melynek főcélja, a gümőkór elleni specifikus szert kutatni fel.

Nálunk a higiéné ápolása alig néhány év tizedes, a gümőkór elleni hatósági és társadalmi küzdelem pedig újabb keletű. Ennek felébresztése és ápolásában legnagyobb érdeme van Korányi Frigyesnek, annak a tudós és hírneves budapesti orvos-tanárnak, kinek hazafias buzgólkodása folytán jött létre az Ó Felsége védősége alatt álló budapesti szanatorium egyesület, melynek egyik kiváló alkotása az Erzsébet szanatorium, melynek működése eddig is szép eredményekben nyilvánult.

Hogy a magyar kormány is jó akaratú támogatásban és segélyezésben részesítse a tuberkulózis elleni mozgalmat, mutatja az, hogy egy állami gyermek szanatorium létesítésére 800 ezer s egy budapesti izoláló kórház építésére szintén 800 ezer koronát adott, továbbá törvényjavaslatot nyújtott be, hogy külön tüdővész kórház állíttassék fel.

A költségvetésbe 100 ezer koronát vett fel egy tüdővész barak felállítására s végül a budapesti szanatorium egyesületnek kölcsönképpen adott 500 ezer korona elengedését hozza javaslatba.

A társadalom és a törvényhatóságok tevékenysége a tuberkulózis ellojtsa körül igen rövid idő alatt megszerte nagyobb lendületet vett s a budapesti szanatorium egyesület mintájára az országa más és más pontjain így pl. Békés-Gyulán, Hódmezővásárhelyen, Szegeden, Szombathelyen, Nagyváradon, Esztergomban, Nyitra és Szepes megyékben alakultak szanatorium egyesületek. Békés vármegye 1/2 %-os pótdát szá-

Mütrágya beszerzés.

Vagy szerencsém a t. gazdálkodónság tudomására hozni, hogy a

„HUNGÁRIA”

mütrágya, kénsv és vegyipar részvénytársaság

képviselét egész Zala megyére kiterjedő átvett és kerem, hogy a mütrágya szükséglet fedezése ügyében bizalommal hozzájáruljam a t. gazdálkodónság, maradok tisztelt Reichenfeld Gyula, NAGYKANIZSÁM.

vazott meg a létesítendő szanatórium költségeire. Keglevich István gróf a Bodva völgyében állít szanatóriumot. A bajai közkórházat külön épülettel, a budai új Szent István kórházat két tüdőbeteg pavilonnal bővítik ki.

Legujabban Komárom megyében, Eszterházy Ferenc gróf védősége alatt alakult meg a szanatórium egyesület, mely hatósági és társadalmi tevékenységgel egy népszanatórium létesítésén fáradozik. Az eddigi jelekből láthatjuk, hogy Komárom megye az első törvényhatóságok közé fog tartozni, melyek a mozaikban előljárnak.

A tuberkulózis ellen való védekezésben vezérszerepet játszik a higiéné iránt oly fogékony Vasvármegye, mely az 1903. évi aug. 31-én tartott közgyűlésén felszázalékos megyei pótadót szavazott meg s határozatlán kimondta, hogy a Lajos bajor kir. herceg és neje védősége alatt álló vasvármegyei szanatórium egyesület tevékenységében és irányításában részt vesz.

Ebből az országszerte mindinkább szövődő, szélesebb alapon megindult mozgalomból a szép Zalavármegye annál kevésbé vonhatja ki magát, mivel a Balaton parti vidékének higiénie szanatóriumok felállítására az egész országban a legalkalmasabb, erre már a természettől mintegy predestinálva van.

Nem hihető, hogy Zalavármegyeinek minden szép, nemes és jó iránt meleg érdeklődéssel viseltető törvényhatósági bizottsági közgyűlése e kiváló fontosságú és horderejű kérdésben, mely egyenlő a nép jólétének kérdésével, a kezdeményező lépéseket meg ne tegye, hogy azután összefogva, a kormányhatalommal és a társadalom minden tényezőjével együtt működhessek s e kulturális haladásban is a legelsőek közé tartozzék. E védelemnek erkölcsi és anyagi támogatásával egy oly intézményt terem meg, mely a magyar nép szaporodásának, közgazdasági és nemzeti fejlődésének és erősödésének hatalmas szegélyt tesz.

E hazafias és humanus kötelesség teljesítése elől Zalavármegye ki nem térhet, mozgalomtól anyagi és erkölcsi támogatást meg nem vonhatja. Az élető kérdés, — mely minden gondolkodó embert kell, hogy foglalkoztasson — el nem odázhatja, mert hiányoznak az egész vonalon megindult országos védelmi láncolatból egy értékes szem; hiányoznak az ország egyik legintelligensebb, legnagyobb és legnépesebb megyéje. Ennek azonban ebből a kulturális, humanus és hazafias védekezésből nem lehet és nem szabad hiányoznia. Lukonich Gábor dr.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Anyakönyvi kinevezések.** A m. kir. belügyminiszter Szabady Bálint tükészentgyörgyi segédjegyzőt a tükészentgyörgyi anyakönyvi kerületbe és Premezsek Imre birtornyai jegyzőt irnokot a birtornyai anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyetteseknek nevezte ki.

— **Halálozás.** Pollák Fülöp belvári kereskedő 74 éves korában Belováron elhunyt.

— **Csáktornya nagyközség** legtöbb adót fizető polgárainak névjegyzékét a község előljárósága már összeállította s e szerint az 1904 évben Csáktornya nagyközség virilis képviselői lesznek: 1) Rendes tagok: Gróf

Festetics Jenő, ifj. Neumann Miksa, Ziegler Kálmán, Wollák Rezső, Cs. és kir. szab. Déli Vas. ut. Nuszy Mátyás, Antonovics József, Molnár Elek, Csáktornyai takarékpénztár, Kohn Herman, Pecsornik Ottó, Heinrich Miksa, Neumann Samu, Löbl Rezső, Czvetkovics Antal, Zozoly Ferencz, Schrenk Ignác, Rosenberg Lajos. 2) Pótlagok: Bécsey Albert, Deutsch Salamon, Gráner Mór, Gráner Miksa, Rosenberg Rezső.

— **Lemondás.** Vogrintsits Nándor perlaki áll. iskolai tanító s kántor, a kántori állásról lemondott.

— **Az áll. tisztviselők fizetésrendezése.** Az áll. tisztviselők helybeli helyi bizottsága abból a mozgalomból kifolyólag, mely a törvényjavaslatnak szándékolt visszavonása alkalmából országszerte megindult, mulat szombaton szintén gyűlést tartott. Az elnök Simon Lajos kir. táblabíró előterjesztésére e demleges határozatot azonban nem hozott, mert be kívánta várni a közp. választmány decz. 5-iki gyűlésének határozatát, melyhez mérten majd a maga álláspontját is meg fogja határozni. Az értekezletnek a hangulata izgatott volt, mely meg egyrészt az 1903-iki költségvetésben fölvetett összegnek pótlék alakjában való kiosztását sürgeti, másrészt tiltakozik a törvényjavaslatnak tervezett visszavonása ellen s annak változatlan főtartását követeli.

— **A csáktornyai helypénzeszedési jog bérbeadása.** Csáktornya nagyközség a következő 1904, 1905 és 1906-ik polgári évekre a községi helypénzeszedési jogot november hó 28-án d. e. 10 órakor tartott nyilvános árverésen 9897 korona évi bérért Antonovics József helybeli vendégfogó és mészárosnak, mint legtöbbet ígérőnek adta bérbe. Ezen új bérleti összeg a legutóbbi bér összegénél ugyan nem sokkal, csak 2 koronával nagyobb, mindazonáltal teljesen kielégítő, mivel az október hóban megkísérlet első árverésen beígért összeget így is majdnem 2 ezer koronával múlja felül.

— **Tüz.** Mult hó 27-én d. u. 4 órakor Karlovecz Márton györgykei lakos udvarán egy kazal szalma kigyuladt s elégett. A tüzel a tulajdonos 4 éves Péter nevű gyermeke okozta gyufa gyújtogatással.

— **A hangszeripar hazánkban** az elmúlt évtized alatt nagymérvű haladást mutat fel, melyet első sorban vidéki tanítványaink vezetősége hazafiságának köszölhetünk a mennyiben a magyar ipar pártolását tartván szem előtt, oda hatott, hogy a külföldi mellőzésével szükségleteiket tisztán magyar czégekől szerverték. Ezen dicsegetes eljárást követte több dal- és zene-egyesület s utána a község egy része is. Teljesen el is lehetne érni a külföldi készítmény kiküszöbölését, ha némely hangszerkereskedő czifra árjegyzékekben, hangzatos dicsegetésekkel nem ajánlgatná a sokszor hasznavehetetlen idegen gyártmányt a hazai rovására. — Ezért kötelességünknek tartjuk egy hazai hangszergyárossra felhívni t. olvasóink figyelmét, ki már 1867. óta tevékeny a magyar hangszeripar fejlesztésében, s a község egy Buda-pesten, mint az egész országban a legelőnyösebben ismeri. Ez STOWASSER JÁNOS, ki mint kisiparos kezdte a hangszer készítését, s vasszorgalommal, mindig csak jó gyártmányok kiszolgáltatása által a megrendelő közönség bizalmát a legnagyobb mérvben elnyerte s fokozatosan annyira emelkedett, hogy ma már hangszergyára a legtöbb kérésre minden minden müngappell berendezve, melyeket villamos motorok hajtának, s így a készítés a legjobb eredmény mellett jutányos is. — E mellett Stowasser János, még mindig személyesen vezeti üzletét, úgy hogy abból csak az ő szakértő bírálatának megfelelő hangszer jut a megrendelő kezébe. Nagyan elősegíti a czég megbízható és kielégítő szolgáltatást ifj. Stowasser János, ki a hangszeripar terén méltó utódja atyjának s az üzletnek rendkívül előnyös munkatársa, ki ritthon szerzett alapos készítségét Olaszország,

Németország és Páris legelső hangszergyáraitban gazdagította, s a Rákóczy-tárogató újraszerkesztésével már hirnevet is szerzett, úgy hogy ő felségének a segéd- és tanonczok kiállításán tett látogatása alkalmával a király egyesyes kívánságára megszóllaltatta a tárogatót, — ő felségének legmagasabb tetszését megnyerte. — A magyar ipar pátolása kötelesség már hazafias szempontból is, de kétszeresen az, ha ezzel egyszerűsödnek a készítményeket nyertünk, melyek tökéletessége minden kifogáson kívül áll, minők Stowasser János hangszerei, mert ezekkel a bizalom megszilárdul a hazai gyártmányok iránt.

— **Hirdetmény.** Az 1886 évi XXII. t.-cz. 33. §-nak rendelkezéséhez képest Csáktornya nagyközség előljárósága közhírré teszi, hogy az említett törvény és szakasz értelmében egybeállított 1904. évi legtöbb adót fizető névjegyzéke f. hó 5 napjától 10 napjáig terjedő 5 napon át a község házában (1. szám alatt) közszemlére helyeztetett. Csáktornyan, 1903. november hó 30-án. Petrics Ignác községi bíró, Dénes Béla jegyző.

— **Allami (eredeti) facsemeték adományozása.** Az állam által fentartott erdei facsemetekertekből az 1904. évi tavaszi és őszi erdőfőtészekhez szükséges csemetekészletek a földmívelésügyi miniszter által a következő feltételek szerint fognak az eziránt folyamodó birtokosoknak kiosztani:

1. Az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165. §-ának első bekezdésében és az 1894. évi XII. törvények 13. és 14. §-ában meghatározott kopár és vízmosásos területek beerdősítésére kért csemeték, amennyiben az állami csemetekertek készleteiből kiszolgáltatottak, az 1879. évi XXXI. törvények 177. §-ának b) pontja értelmében ingyen, vagyis a termelési költségek elengedésével bocsátatnak a birtokosok rendelkezésére: a csemeték kiszállításával, csomagolásával s vasúthoz való szállításával járó s ezer drb. csemete után egy koronával számított és utánvétellel beszedendő költségeket azonban, továbbá a vasúti szállítási költségeket rendszert a birtokosnak kell viselni.

Kivételesen kisbirtokosok részére, amennyiben az illetékes kir. erdőfelügyelőség igazolja, hogy a folyamodót ezen költségek anyagi erejéhez képest aránytalanul megterhelhetik, a csemeték az utolsó vasúti állomásra teljesen díjtalanul fognak elszállítatni.

Az állam által ekként ingyen kiosztott csemetékkel beerdősített területek jövőre az 1879. évi XXXI. törvények 2. s illetve 4. §-ának rendelkezési szerint kezelendő erdőnek fognak tekinteni.

2. Az 1-ső pontban említett erdőfőtészek céljaira szükséges csemeték kiszolgáltatása után fennmaradó készletből másféle erdőfőtészek céljaira (rendes erdei vágások és tisztások beerdősítésére, utak, tagok szegélyezésére) is adhatnak ki csemetéket, azonban csak az átlagos termelési költségeknek és ezenfelül a csemeték kiszállításával, csomagolásával s vasúthoz való szállításával járó, ezenként egy koronával számított költségek megtérítése mellett, melyek utánvétellel szednek be.

A vasúti szállítási költségeit szintén a folyamodó birtokos viseli.

Az átlagos termelési költségek fejében — hanemek szerint — a következő összegek számítottatnak fel:

F a n e m	1000 darabonként		
	1 éves	2 éves	3 éves
Luczfenyő	K f K f K f	— 60	1 — 1 40
Jegenyefenyő	1	— 1 60	2 20
Erdeifenyő	— 80	1 40	2 —
Feketefenyő	1	— 1 60	2 20
Vörösfenyő	1 20	2 —	2 80
Tölgy	3	— 4	—
Kóris, juhar, akác és szil	2 50	3 80	—
Dió	10	— 16	—
Szelid gesztenye	8	— 12	—

Kisbirtokosoknak kivételes esetekben, midőn a kir. erdőfelügyelőség igazolja, hogy a szükségelt csemetemennyiséget saját költségükön nem képesek előállítani s aránytalanul megterhelhetőségük nélkül a teljes termelési költségeket sem viselhetik, a termelési költségek 50 % a elengedhet.

Azok a birtokosok, akik ezen feltételek szerint csemetékben részesülni kívánnak, egy koronás bélyeggel ellátott folyamodványukat legkésőbb fo-

KÖZGAZDASÁG.

Filléres tőke és 100 % jövedelem.

(Folytatás.)

Igaz, hogy egy szőlőlugas csak akkor adja meg a várt jövedelmet, ha gondoskodva van arról, hogy épen a legmegfelelőbb szőlőfajok alkalmaztassanak, mert mint tudjuk, egyik-másik faj nem bírja ki a lugasneveléssel járó természetszerűleg óriási termelést, és hogy manapság még oly ritka helyen kultiválják, annak nagyrészt az az oka, hogy sokan céljukat épen ott hibázták el többnyire, hogy a lugasnak alkalmas fajokat nem választottak meg kellőleg s ültettek olyat, a milyen volt. Persze az meg ugy természet, a hogy tudott. Ma azonban ez sem akadály már, hiszen jóformán minden napárban — mely a hármas bérc és négy folyó határain belül napvilágot lát — ott van egyik vagy másik szőlőültványtermelőteleg hirdetés, honnan a megfelelő fajok potom áron beszerezhetők, sőt megfigyelésem szerint van olyan is, a melyik a lugas-szőlők létesítésére olyan nagy sulyt fektet, hogy éveken át gondos munkássággal folytatja kísérleteit, hogy a legmegfelelőbb fajokat kismerve s alkalmazva, a közönségnek biztos eredményvel szolgálhasson.

Ép ez az illető vállalat az, mely a lugas-miveleshez, bár az igen egyszerű, nyomtatott kezelési könyvecskét küld minden rendelőnek, melyből, aki soha szőlőt nem látott is, a legkifogástalanabbul állíthatja be és bámulatos eredménnyel termelheti a lugas szőlőt.

A legszegényebb is megszerezheti és mindenkinek van annyi érkezőse, hogy azt a minimalis időt, melyet gondozása igényel, reáfordíthatja Jövedelmezőségét nem kell esetlennem s csak példának említem fel Fáter Béla kovácsmestert Szentbékán, Zala-megyében, kinek egyetlen egy szál lugasnevelésű tőkéje: 1899. évben 196 (egyszázkilencvenhat) liter bort adott; 1900-ban 1721 (egyezerhatszázhuszonegy) fűrt volt rajta s lett 2 és fél akó bora, sőt a két szomszédjába átnyuló ága annak, aki gondolta, 1 akó bort, a másiknak, aki elhanyagolta, 50 fűrtöt adott még azon kívül. 1901-ben 2226 (kettőezerkettőszázhuszonegy) fűrtöt termelt és még ezenkívül a két szomszédnak mennyit! Ez pedig nem mese, hanem szent igaz, mint azt Fater mester birtokomban levő sajátkezű levele és a »Szőlészeti és borászati Lapok« 1899. évi egyik száma is bizonyít. Nem kell utalnom a Szarka Bertó bátyám gulács-i (Bereg-megye) kertjében lévő lugására, mely minden esztendőben behozza a 600 koronát, mert ez egy példából is láthatja mindenki óriási arányu jövedelmező voltát.

Ez az, amire én minden magyar gazda figyelmét felhívni szeretném. Ez az, amit mindenkinek fülébe szeretnék kiáltani: »Ültess lugas-szőlőt, ha sem helyed, sem pénz nem nagyobb tábla létesítéséhez. **Rátz.**

(Vége következik.)

Felelős szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lap tulajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

— **Esküvő.** Gróf Dunay Agenor stridói birtokos kedves leányát, Angelát, tegnap vette oltárhoz Stridón fodroveczi és berkeveczi Fodróczy Albrecht dsidás hadnagy. Az esküvőnél a hivatalos polgári esketést Kolbenschlag Béla csáktornyai főszolgabíró végezte.

— **Uj harangok.** Csáktornyan most helyezik el a ferenczendők templomának tornyában a 2 ujjonnan öntött, egy nagy s egy kisebb harangot. Az ugynevezett újöregharang ugyanis egy évvel ezelőtt megrepedt s most újra öntötték. A hívők már régóta várva várták annak megérkezését. Most a régi, fából készült harangállványokat vasállványokkal cserélték ki s e hét folyamán már elhelyezhetők lesznek a harangok. Ezen helyen jelezzük, hogy az új zárdafőnök nagyon helyesen, vasráccsal látta el a templom bejárata előtti teret, s a templom homlokzatát kicsinosította. A templom bejáratának s a templom homlokzatának ezen tervbe vett csinosítását elismerő köszönettel veszi tudomásul a város közönsége. Ugy halljuk, hogy ezek után log következni az új orgona felépítése, a mi minden esetre nagy mértékben elő fogja mozdítani a hívők templomba járását és ajtatoskodását.

— **A gőzfürdőt** kedvelőknek tudomásukra hozzuk, hogy a varazdsi gőzfürdő a téli hónapokban csak csütörtökön és szombaton egész nap, vasárnap pedig d. u. egy, illetve a csáktornyaiak részére két óráig van nyitva.

— **Az Amerikába kivándorolni akarókat** a m. kir. belügyminiszter többször figyelmezteti azokra a kellemetlenségekre és megélhetési nehézségekre, melyeknek a kivándorlottak Amerika egyes részeiben ki vannak téve a minék következtében nemhogy jobb viszonyok közé kerüljenek a kivándorlottak, hanem ellenkezőleg, helyzetük a legtöbbször határozottan rosszabb, mint ide haza. Így ujjában ismét tudatja a belügyminiszter, hogy egy amerikai vasúti társaság vételi előjogot szerzett 300000 acernyi területre Kubában, amelyet betelepíteni szándékozik s valószínű, hogy e társaság aensei a kivándorlás és telepítés iránt nagy aciót fognak kifejteni Európában s talán Házánkban is. Mivel azonban a kubai éghajlati viszonyok nagyon hátrányosok az egészségre és a kereseti viszonyok a legkedvezőtlenebbek, óva inti a belügyminiszter a kivándorolni akarókat saját érdekükben a Kubába való kivándorlástól. Továbbá mivel az utóbbi időben nagyon gyakran fordul elő, hogy Észak-Amerikában ugy a vas- és aczél, mint a textilipar terén a munkabérek leszállíttatnak, egyes üzemek pedig bizonytalan időre bezárítottatnak s miután javulás e téren nem várható, óvakodni kell ennek folytán a kivándorlástól. Továbbá mivel az utóbbi időben a legtöbb esetben nélkülözés és nyomor vár a kivándorlóakra az ígért nagy munkabérek és jölet helyett.

— Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamennyi bashajtó vizet, tartós hashajtó hatása és emlitésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

Jyó évi december hó 15-ig közvetlenül az illetékes kir. erdőfelügyelőséghez terjeszték be.

A folyamodványokban a birtokosoknak határozottan meg kell jelölniök a beerdősítendő terület helyét (község, dűlő), minőségét (kopár, vízmosásos, futóhomok terület, vagy vágás, tisztás stb.) és kiterjedését (kat. hold), továbbá a szükséges csemeték faját, korát és mennyiségét, az elültetés idejét (tavasz vagy őszi), a folyamodó vagy megbízottjának pontos címét (lakóhely, utolsó posta és vasúti állomás) és végül azt, hogy a fentebb közölt feltételek közül melyik szerint kéri a csemeték kiszolgáltatását.

Végül figyelmeztetnek az érdekeltek birtokosok, hogy csakis erdősítésre alkalmas s a fenn elsorolt faju, egy-két éves, kivételesen három éves csemeték kerülnek kiosztásra, továbbá, hogy az olyan folyamodók, kik a kért s kiutalványozott csemetéknek annak idején ok nélkül visszautasítják, a jövőre az állami csemetékben való részletetés kedvezményétől eslenek.

Az 1898. évi XIX. tvicnk alapján állami kezelésbe vett erdők és kopár területek birtokosai részére szükséges csemeték kiutalványozására iránt a szükséges lépéseket a m. kir. állami erdőhivatalok teszik meg, ezeknek a birtokosoknak tehát szükségesiteik az illetékes m. kir. állami erdőhivatalnál kell bejelenteni.

Budapestben, 1903. évi november hóban.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

— **Védekezés a gyermekbetegségek ellen** csak akkor tökéletes, ha a gyermekek ellentálló képessége gyarapodik. Ez legjobban ugy érhető el, ha a gyermek a hidegebb évszak alatt csukamáj-olajat fogyaszt, mely czélra legajánlatosabb a Zoltán-féle, mert kellemetlen íze, szaga nincs, könnyen emészthető és táperjeje igen nagy. Üvegeje 2 korona a gyógyszerárakban.

— **Érdekes tapasztalatok.** Bizonyára érdekelni fogja mezőgazdáinkat, kiknél a trágyázás napirenden való kérdést képez, hogy Németországban számtalan kísérlet alapján kétségbevonhatatlannal bebizonyított, misze-ínt egy igen fontos műtrágyafajt illetőleg eddig a legnagyobb tévedésben voltunk! Szó van pedig a Thomassalakról, amelyről a magyar gazdák saját tapasztalatából is tudják, hogy kitünő, biztos és tartós hatású foszfor-savas műtrágya, de általánosan el van terjedve Magyarországon azon bahiedelem, hogy a Thomassalak csak akkor hat, ha azt őszszel alkalmazzuk. Nos hát ez óriási tévedés! Ebben a tekintetben példát vehetünk a német gazdáról, aki alkalmazza a Thomassalakot az év minden szakában, ősziek alá őszszel, tavaszik alá télen vagy kora tavasszal, sőt a réteket még nyáron is trágyázzák. p. o. az első kaszálás után még pedig bámulatos eredménnyel! A mai rossz gazdasági viszonyok közepette, azt hisszük, nem végünk hiábavaló munkát, ha a külföldi haladására rámutatunk. Persze itt is helyén való lesz az óvatosság abban az irányban, hogy csakis kitünő minőségű árut vásároljunk. Ugy tudjuk, hogy eddig a berlini Thomassalakgyárak által forgalmazott »Csillag« védjeggyű Thomassalak bizonyult leghatásosabbnak. Az említett gyárak vezérképviselője Magyarországon: Kalmár Vilmos, Budapestben. VI. Teréz-körút 3.

— **Zeneestély.** Ma este az »Othón« kávéházban a helybeli tüzzoltó zenekar hangversenyező.

— **A szelenczei petroleum források.** Budapestről értesítenek bennünket, hogy a szelenczei petroleum telepet eddigi tulajdonosától Singertől egy triesti pénzcsoport négyszázezer koronáért megvásárolta. E pénzcsoport szakemberei azt állítják, hogy Muraközben nagy mennyiségű és elsőrendű, az amerikaival versenyező petroleum találtak. Ez a hír mindenesetre örvendetes vidékünkre nézve. Hogy azonban a szegény népek is haszna legyen a föld belsejében levő kincsesbányából, felhívjuk a nép vezetőit, hogy figyelmessek azokat, kiknek a telken kultatniok kell vállalat embereinek, hogy potlom áron ne adják oda földjeiket, mert méltányos, hogy nekik is legyen részükből abból a nagy hasznából, melyet a vállalkozók a muraközi föld belsejéből előbb utóbb kiaknáznak.

Sve pošiljke se tičuć zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime, **Margitai Jožefa** urednika Csáktornya,

Izdateljstvo:

knjižara Fischel Filipova. kam se predplate i obznane pošljaju.

na hrvatskom i magjarskom jeziku izlazeći družtveni, znastveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 8 kor.
Na pol leta . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.

Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fa.l računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Csáktornya«, i t. d.

Čitajte hasnovite knjige!

Još dan danas kak gustokrat se nahadja med pukom vera vu copriji. To drugač za praznovoru zavomo. Tuliko je to razširjeno, da vnogi i vnogi opadneju žrtvom praznovori. Betežni sa njihovom kratkom pametjom, ne da bi iskali pravi zrok betega, nego nekoju osobu kriviju, vu kojoj su more biti vu svadji, da njim je beteg on ili ona učinila, tojest zacoprana. Pak ne da bi se od vučenih ljudih, od doktorov dali vračiti, nego ideju k kajkakovim babam ili dedom, k tak zvanim »vračiteljom,« koji za dobre peneze vnogokrat gifla tržiju i tak osmrtiju k njim obrnujuće se bedake.

Mislil sam si, kak more biti to, da je sada još, kad je već znaustvenost tak na visokoj polici, tuliko neznanih ljudih?

Pak vu toj misli sam na to došel, da je tomu jedino puk kriv.

Naš puk se ne trsi, da se izobraživa, da sa čitanjem hasnovitih knjigah ti dušu hrani i sebe spametnijega dene, nego živi kak divjak od dana do dana. Ni njenu brega kaj se pripeti vu velikim svetu, rajše on posluša kakvog vandravca, koj mu dobro se nalaze i onda kad pune torbe čuti, se smeje iz hurmaka, kojega je mogel sa lažmi nahraniti.

Ne trsi se naš puk za navukom. Im to žalostno opazivamo već i pri školi. Decu rajše doma po putu da drkati, kak bi je vu školu poslat, a onda kad i koj kakov tri zime hodi vu školu, kaj si navči

ime podpisati i kaj zna kuliko je dva pak dva, za Boga ga nebi dal duže vu školu. Niti vu nedeljnu školu ga neposle, da bi se tam kaj prijelo na njega, pak onda nije čudo, da vnogi tak zraste kak krava, niti kršćanski navuk nezna, kaj pak je, ako se za katolika drži, mu ravno tak potrebno duši kak svakdanji kruh teli

Vnogi bude rekel, da: »im zna v knjigu Boga moliti, pak kaj mu već treba!« Kakve su to strašno bedaste reči! Kak da bi tebi to dosta bilo, da moliš, a veru si nepoznaš, moliš pak zato ipak coprije veruješ . . . Pak veruje mi da jesu takovi bedaki, koji tak misliju, da je to dosta ako moliti zna! Onda je već kršćenik i bude zveličen! Oh im i on divjak, bil on neger, zulukafer, ili hottenotta, im ti i on moli! Istina da ne moli Deset zapovedi Božji, ali moli i boji se svojega boga. I on ima svoje vjerzakone, pak mi veruj, da je more biti bolje pozna, kak ti svoje.

Da bi ti hasnovite knjige od vere čital nevelim, da čitaj Fučekovu knjigu, vu kojoj su bedalarije nutri ravno ovu knjigu bez mere poznaju naši ljudi; čudnovato! nego čitaj vredne spametne knjige od vere, čitaj življenje svetcov i t. d.; onda bi se ti sigurno oči odprle i nebi vu copriju veruval. Naj čitati kakove be aste knjige, kak »San Marije« ili druge takove hurmas-toće.

Ili reči jeli poznaš ti ove zemlje na kojoj živiš, povest? Jeli poznaš naše mile domovine, naših predjov prošlost? Oh kak

bogata je ova povest vu poučljivih dogodjajih. Svaki list je sa krvjom napisani, jer naši predji su vnogi i vnogo krvi točili za ovu domovinu. Pak to ti neznaš, to ti nepoznaš! Jeli nije sramota kada čovek niti svoje domovine povest nepozna? Ti neznaš, gdo je bil Árpád utemeljitelj naše domovine, neznaš gdo je bil sveti Štefan prvi kralj, kojega je papa Silvester za apostolskoga nazval i kak je on obrnul magjare na kršćansku veru i pravične zakone dal puku, neznaš gdo je bi Sv. Ladislav, kralj kojega je celi zapad štival, neznaš kak su tatari pustošili po našoj domovini. Ili more biti znaš od vitežkog Hunyadi Janoša, koj je turke tuliko i tuliko krat nadvlada? Od kralja Matyaša pravličnoga? Od turske navale i Habsburžkih kraljov. Od — vitežkog Zrinjia, i Rákóczia? Ili poznaš najzadnji vitežki rat za slobodu 1848- i 49-ga. Sram bi me bilo, ako bi rekel, da niti Kosutha nepoznaš! Ili Deák Ferencza!

Naj čitati Sybile, nego čitaj povest naše mile domovine i naših predjov! To ti je Sibila prava nad kojom budeš suze točil, kad budeš čitai kuliko je trpel nedužno već naš narod!

Idemo dalje. Ti moj dragi si poljodelavec. Jeli ti čitaš gda kaj od poljodelstva? Vraga čitaš, kak si japu videl tak i ti delać pak je punktum. A to je ne dosta! Jer zemlju poznati i njene dele, zatem koje silje kakvu zemlju ima rajše, kak je bolje gojiti, gda je dobro sejati, jeli je dobro delani gnoj hasnuvati i kakov delani gnoj

Z A B A V A.

Materi za volju.

Bilo je jednog burnog — hladnog jutra, kad su ribari, stanujuć na morskog obali, na jedan krat začuli topa puknuti. Oni kakti morski stanovnici, su dobro znali, kaj to snači, kad koja ladja na moru, daje topom znak. To ona najme onda daje, ako dospe u pogibelj te je pucnjava iz topa onda glas, koj u pomoć zove.

Ribari anda na glas topa izbieže iz svojih kućicah te dođu na obalu, posve u blizini samoga izburkanoga mora. Kakovog pol fertalja morske milje u moru opaze ladju, koja je na pečinu nasela o po tom i propasti morala. Mornari su odplazili gori po jarbolih i tam su se med vuži sakrili, za vuža držali ili vuži k jarbolu privezali, za da je morski valovi, koji su preko ladje skakali, u more neodnesu.

»Čunom u more!« — začuje se na obaji glas, kaj je tuliko znamenovalo, da su ribari odlučili onim na razbitoj ladji u moru

na pomoć priteći. I izbilja veliki ribarski čun, ili bolje rekuć šajka, je već bila u more spuščena te je morskimi valovi simo tamo hitana plivala još prazna lancem za stup na obali prikopčena i čekala na svojega najgječjernijega vodju Harrova, koj je još prije top-vog hitca bil otišel po niekom posiu u susedno selo.

To je sad bila velika neprilika! Nasela ladja u moru mogla se je svake minute razpasti i mornari svi potopiti, a glavnog vodje, spasavajuće barke nema. Na njega čekati bilo bi čedasto, jer tko zna po kakovom je poslu Harro u selo otišel i kada će se povrnuti.

Anda su osam muževi skočili u barku te su boreći se uzborkanimi morskimi valovi barku veslali prama i do nasele ladje. To dielo nije bilo lahko, ali gječjerni ljudi su sve preobladali i već za dvie ure su svojom barkom stali kraj one nasednute.

Sada je išlo na spasavanje te su jednoga za drugim iz zgublene ladje u svoju barku spasili, samo jedan jedini nije mogel biti spasen, jer je previsoko gore na jarbol odplazil i tamo se je za jarbol užetima pri-

vezal, a sada je od straha i zime tako okrepenil, da se nije mogel gibati a kamo li da bi se od jarbola mogel odvezati i dole splaziti, a još je bilo i to da je barka — i onak bila već prenatrpana — a bura je sve jača postajala tak da je barka sa — spašenimi brodolomci stala na kocki jeli će sretna na tvrdu zemlju prispjeti.

Medjutim junacki ribari, naučeni moru kak mi polju, a još k tomu pomoćju opet moru pričuenih mornarah preobladali su sve težkoće i pogibelji morske bure, te su za dvie ure opet bili natrag na obali.

»Jeli ste sve spasili?« — pita Harro koj je u to vrijeme se domov povrnul, obali se približavajuće ribare, a ovi mu odgovore, da jesu sve, izim jednoga jednoga, koj je tak visoko na jarbol odplazil, da nije moguće od njega dojt, a on sam da je od straha i zime na tuliko okrepenil, da sam nemože dole splaziti i taj jedini će valjda morati poginuti.

»Toga ču ja simo dopeljati!« — kriku Harro — »tko ide s menom?« — Ali nitko neće, svaki veli, da je to u toj buri nemoguće. Još malo prije, kad su sa ovimi

hasnujmo pod silje, to je sve dobro znati, ali vidiš ti od toga nigdar nečitas.

Čitanje hasnovitih knjigah je jako blaženo delo. To nam hrani dušu i oleksi nam život tela.

Citajmo knjige, ali ne takove, koje bi nas puntale i uznemirile dušu, proti domovini i zakonom i proti našim magjarskim predjom govorele ili proti veri puntale, na praznovjeru nas vučile, nego čitajmo takve knjige, koje nas na ljubav vere i domovine vučiju, koje nas u gospodarstvu ravnaju. Oh kak blaženi je on človek, koj navek čita kada slobodno vreme ima!

Ako, koj nezna čitati, naj prosí onoga koj zna i razme. Po zimi se zidite skup vas više i sa čitanjem hasnovitih knjigah boraviti, a ne sa posušanjem lažljivih vandravcov!

Čitajte hasnovite knjige jer to vam dušu hrani!

L. R. J.

Kaj je novoga ?

Izknuti grof

Vu Münchenu kako odonud javiju, za veliko čudnovitost držiju ovo, da Alvensleben Alfred grof nemačke aristokracije jeden znameniti član skočil je nekam iz glavnoga grada. Mladi grof je jako vnogo dugov načinil i radi toga vnogi su bili njega takaj i javili, nego pozvanicu nisu mogli njemu predati, pokedob neznaju za mesto, gde se zadržava.

Rešenost od smrti

Vu Budapešti Szegényház tér pod 13. hižnom broju stanujućim stanovnikom ove daue jako se čudno vidilo, da Dénes Jožel niti njegove ni jedne familije član se nepokazuje. Od stana njegovoga vrata zaklenjena bila jesu. Od zla si jesu slutili i silnim načinom vudriju nuter. Iz sobe straboviti laporni par se van narine, iz četiri familije stoječ peršon pako bez svesti najdeju. Vu onom hipu pozoveju izbavitelje, koji Dénes Jožefa hiže meštra njegovu ženu pet letošnja Ester i devet letošnju lrmu zvanu njihovu decu po dugem zbudjenju mogući bili

spasenimi k obali dobrodili, nije niti na pol bilo tak nemirno more, kak je sada i anda sada to je već nije moguće sa barkom preploviti, a kad i bi bilo moguće, nasela ladja će se prije raztepsiti nego barka do nje dojde, jer sad već valovi strašno u nju udaraju.

»Ako anda neće nitko s menom, onda idem sam!« — vikne Harro i skoči u barku.

U tom hipu dojde mu mali na obalu te ga prične od tog pogibeljnog poduzetja odgovarati: »Neidi dragi sinke, vidiš otac je ostal za uviek na moru a Peter takaj ...« Peter je bil njezin najmladij sin, o kojem od kak je zaplovil u more, već tri godine nitko nikaj čul niti najmanje saznavi nje mogel. — »Neidi matéri za volju!«

»Jeli si ti sigurna, da on tam vani takodjer nema mater?« — zapita si Harro mater, a ona na to znamenito pitanje zatihne. I sad skoče još četiri muža k Harrou u čun, vesla jakimi rukami vodjena, pričmu delati i barka se opet boreći valovima gible proti unesrećenoj ladji tam u moru.

Kad su barkom do tamo došli, već je prednja stran ladje ciela bila u vodi i već

jesu na življenje prebuditi. Na večer prije nek se jesu legli na počinek, vnogo lapora naložili jesu vu peč i spolegli si jesu. Pogibeljnoga od lapora para vu snu vu se povukli jesu. Ako još za vreme nedojde pomoć, svi do jednoa se zadušiju. Čelu ovu familiju sad vu Rókuš špitalu vraćiju. Radi pazljivosti bude si dobro zapamtiti.

Našega kralja božić.

Sad ni davno někoke dane pred tim toga iz bečkog dvora kruga čulo se bilo, da kralj ljeošnoga božica vu Budapešti bude obdržaval Na ova odnosno kak sada iz Beča javiju, da kralj kak svako ljeo, tako i ljetos takaj vu Valseebe kod Maria Valerija nadhercegice familije krug išel bude na božićne svetke.

Veren sluga.

Horvath Jožef iz Pape stanovnik cirkuski gospodar, kad se iz Čakovca bil odšeli, Horger Károly svojemu slugi je naručil, da nek njegove sve stvari na železnicu spravi i prama Egerszegu za njim nek pošlje. Sluga je ovo naručenje verno bil izvršil, da pače je još i više učinil, ar kad je stvari na železnicu bil predal, na posudu vzeme 100 korun i s ovom obteršenom posudom skupa odpošlje gospodarove stvari. Nego onih na posudu vzetih 100 korun ne preda svojemu gospodaru, nego žnjimi je nekam bil poskočil, i sad iščeju toga nevernoga slugu.

Rudnik petroleuma.

Vu Szelenci rudnik petroleuma je do vezdašnji vlastnik Spitzer prodal za 400 jezer korun jednomu družtvu vu Triestu. Tak se čuje da je pod zemljom Medjimurja već i bolši petroleum kak vu Americi. To bi dobro bilo, ako bude zaistinu tak. Mi ovdí opomenemo one od kojih budu za ov posel zemlje kupovali, da za male penoze naj neprodaju svoje zemlje. Ako je Bog Medjimurju dal ovo veliko blago, naj nekakvog a hasna ima od toga i siromašen puk.

Ženinje poštenje.

Življenje višekrat producira tikova pojavlenja i pripječenja, kojim se človek za istinu čuditi mora. Takovo pripječenje je ovo

je bilo težko se ladji približiti. Tandem pojde im negda za rukom i Harro sam odplazi po jarbolu gore do ukočenoga i na pol smrznutoga dečka kojega i sretno dole donese i u barku položi. I sad oslobodjeni leži tu u barki a čvrste mišice Harroa i njegovih četirih pomagačah ravnaju barku sve bliže i bliže kobali. . . . A kad se je već obali približila tak, da su se Harroove rieči mogle čuti, zaviknul je onim na obali stojećim i čekajućim: »Recite materi, da je Peter!«

I ovak je taj vrti mladi ribar i mornar materí svojoj njeznoga najmladjega sina dopeljal opet domov. Taj, kojega je kakti zadnjega iz potonuće ladje izbavil, bil je najme njegov brat Peter, koj je bil zaplovil u more te se tri godine o njem nikaj nije čulo pak su već i svi držali za stalno, da je na moru poginul.

Česa se vi bojite?

Godine 1868 sedeli su u poštanskom omnibusu razni putnici, golobradi i bradati, mirni i bućeći, od kojih su jedni ovo, drugi

takaj, kojemu glasa od Saturnik (Krassó — Szőrény varmedija) zvane občine javiju. Bauer Miklós zvanoga poljodjelavca hiži se dogodilo. Poljodjelavec je nekam iz doina otišel. Ovu priliku je hotel hasnuvati po imenu Schmidt Janoš iz onoga mesta stanujući dečko, da k ženi se mogel bude približiti. Vu hižu stupi i napadne na snehu, koja vu dvojenosti med branjenjem na glaví imajućim svojim česlom napadnika obodve njegove oči van izpehne. Med hrvanjem još više ranah načinila je na dečku, na tuliko da radi na njem načinjenih ranah još tamo vu hiži je vumerl.

Gdo je samo otec.

Londonu vu jednog izvanškog varoša cirkvi zabavno pripječenje dogodilo se na jednom kršćenju. Svećenik valjda nije bil povsema zadovoljan s krstnim kumom i nezadovolnosti vu sledećih, ni zevsema vu prijateljskih rečih dađe izraz:

— Vi ste još premladi k tomu da bi krstni kum mogli biti!

Osrmodjeni mladić se do vuh bil začrtel, zatim s mernim izgovorom veli:

— Prosim im ja nit neću krstni kum biti, ja — samo otec jesam!

Ogenj.

Vurišics Marka pri VII. brežnim kotaru vu Papgybe zvanom mestu stanovniku minućeg meseca poslje podne okolo četrte vure se škeden vužgal i po tim škeden i žnjim skupa pol jednim krovom stojeća stala je takaj zgorela. Kak je zišel ogenj? To je do sad još neznao. Kvara sudiju do 350 korun, iz goreta stanja nisu bila assekurirana.

Biciklina tolvaj.

Po imenu Uzal Gottlieb marburski rođjenik bivši čakovečki malarski detić od — Kralj Matjasa špolarsko meštra na posudu prošil je biciklina i žnjim skupa minućeg meseca 16. dana vu nepoznato mesto j poskočil. Ovaj dober flić je od drugih takaj bil kakakova dugovanja na posudu vzel i sada neznaju kud kam za njim.

Odrezali su mu nosa.

Jagec Janoš devetnajst ljet star batjanski stanovnik visoki jeden dečko vu

ono snovali i misli. Oni koji su najmanje misli, su najviše govorili, kak je to već navada, dapače sigurna regula. Tu su bili zmes i mladi ljudi, kakovih posvuda ima u izobilju, te k ji se tak zvuadu prenjavljali i svojom se mudrošću izticali, da bi čoviek mogel misliti, da na daleko i široko već neza tak pametnih ljudih, kak su ovi, koji su eto sve moderne znanosti ovoga svieta žlicom pojeli. Takovom sigurnošću su se medju sobom spominjali.

I anda kad su već hvalisanjem započeli, hvalisali su se sami i tobožnje svoje junactvo, jer oni kakti muževi od oka moraju pred svetom pokazati, da se nikoga neboje.

»Ja straha nepoznam! Nebojim se ničesa!« — veli jedan od njih — »jer ja za pravo niti neznam česa bi se imal bojati. Vraga nevierujem! Da je pekel i vragi, to su popovske i babske pripoviesti, i anda toga se neimam bojati, a Bog, — ako ga ima, doda onak znamenito učeno — on će mi mira dati, pred njim takaj neimam straha. Ja još i to velim da čoviek, koj je on pravi čoviek, se nema bojati niti Boga niti vraga, a kad se tih dvijuh neboji, onda se nema ničesa bojati!«

selu i kak veliju da je i najjaksi takaj. Ovo vu selu višesem se ravno ni dopalo, osobito pako ostalim drugim muzkarcom, nego kak se vidi, niti Podvezanec Janušu bivšemu čakovečkomu redaru takaj ni. Jagec Janoš obično kod mlajšega Neumann Mikše zrnja trgovcu navaden bil je delati, Podvezanec Janoš pako kod Benedikta i po takovim tak rekuć svaki dan na večer skupa putovali jesu prama domu. Nego 21. novembra, kad su prama domu bili išli med putovanjem naputili se jesu vu Buziašu Gabrec zvanu oštariju, gde po spomenku opet su bili na to došli, da je Jagec najjaksi človek. Sad Podvezanec veli Jagecu, da se ideju hitat onda se bude več videlo koj se jakši. Jagec medjutim veli, da on zna da je jak, nego zato se ipak nebude hitat. Nato Podvezanec bez i kakve reči prama Jagecu obrazu segne i prije neg bi bil spazil, već njegovoga nosa samo jedna mala mala kožica je držala, tak lepo odreže svojem nožem Podvezanec. Vu oštariji bivši ljudi, kad su zeznali kaj se bilo dogodilo, iskali su bili nožara da ga vubiju, nego nisu ga bili mogli najti kajti povčinjnom delu taki je odskočil. Odrzanoga nosa zatim Dr. Volf Béla vračitelj prisil je na prveše mesto.

Blesna mačka.

Prošastnoga meseca 17. dneva vu Varaždinu se jedna stekla mačka bila potepala i poimenu Preksavec Tomaša iz Békásd zvanoga sela vu Medjimurju 16 ljet staroga dečka i jednu iz velike Kaniže pucu, koji su baš onda vu Varaždinu bili, je zgrizla. Zgrizneno decu su onda 20. dana vu Budapest odpeljali vu Pasteur zvani zavod.

Čakovečki orsački senjam.

Tak zvanomu Katalenskomu sejmu je jako poslužilo vreme i radi toga vu velikom broju doterana bila je takaj marha. Doterati su poprilički do 4222. rogovate i do 3440 — konjske marhe. — Na prodaju bilo je pušćeno 1500 rogovate i po prilici 600 glav konjske marhe. Ovi broji kažeju takaj, kak okreten bil je senjam, kaj jedino samo dobrom vremenu ima se zahvaliti. Za dobro vreme je već i potreboća bila takaj, kajti

U jednom kutu toga omnibusa iliti Stellwagena je sedel jedan zagorac. — ja barem sudim da je bil zagorac, jer mu je nošnja bila baš onakova, kako se tam okolo Zlatara nose, — bil je to onak starovičen čoviek i bilo mu je na cielom bitju videti, dz mora dobro stojeći gospodar biti. Ov seljak je anda to hvalenje poslušal te se je na čase nekak nezadovoljno mrgodil, kak da mu se ta hvalisanja nedopadaju. Pak kad su to naši junaci opazili, onda se nisu niti pristojnosti niti uljudnosti bojali, već su pred nezadovoljnoga seljaka onak bezobrazno stali te su ga izsmehavajuć zapitali:

»No kumek, a koga se vi bojite?»

Ali moj kumek njim je dal odgovora, kojega ja do sad još nisam zaboravil, a oni gjegjerni junaci, ako su još živi, ga sigurno takaj pamete. Kumek im je na njihovo pitanje liepo mirno ali zrezno odgovoril:

»Ja se samo bojim Boga, pak onoga čovieka, koj se Boga neboji, jer je takov na sve zlo pripravan!»

Gjegjerni junaci seljaka više nisu ništ pitali . . .

Em. Kollay.

ove zadnje čakovske sejme izveksinom dešdji je pokvaril na tuliko, da čakovski sejmi od dobroga glasa vnogo počeli su zgubivati, da tako samo s velikim strahom došli jesu sad na ov prodavci i kupci.

Jeden istinski soldat.

Po imenu Kepe Endre nagyvaradinskijh vojnih skolah bivši učenik, pred šestimi meseci je težko zbetažal. Vu postelju je dospel i vnogo doktorov čekalo i pazilo je na njegovo ozdravljenje. Načinili su na njem više operacije, napokon na tuliko se bilo njemu zdravje poboljšalo, da ove dane obleće na sebe soldačku opravu, i za zvršavanje službenih poslov pred školskom zapovedničtvom sebe najavi. Soldački doktor zapoved dade njemu, da se sleće i kad ga bil pregledal, veli njemu, istina, da ozdravil jesi, nego žali bože za soldačku službu više prikladen nisi. Mali Kepe Endre bil li se rado plakati, nego skup stisne svoja vusta i salutira. Zatim pako dimo ide i vu glavu se streli. Vu onim hipu je vumerl.

Mrtvačko razbojničtvo.

Pred nekulikimi dani vu — upeštanskom groblju odprte našli jesu tri friške grobe. Od lese iliti rakah veke bile jesu izofnate, mrtva tela pako izobrnjena i svi njihovi dragi kinci pokradjeni.

Redarstvo je započelo pretraživati vu tim poslu, nego tri dni trpećem posluvanju bez ikakve svrhe. Skup su spobrali upeštanske sve fakine, potepuhe i slobodno hodeće zločince, nego nijedan nije hotel na se vzeti ovu grehotu.

— Našega otca bi takaj vubili, rekli jesu strašno — nego mrtvacov se neteknemo. Od mrtvih se bojimo.

Redarstvo je i odpustilo nje, nego poglavarstvo je i nadalje pretraživalo. Od groblja sluga iliti pokopič je to valual, da onoga dana po noći, kad se razbojstvo pripetilo, videl je male puće po groblju hoditi i tako si misli, da su ove male puće načinile mrtvačko razbojničtvo.

Redarstvo sad vu ovom pravcu počelo je pretraživati i znajde četiri male potepaste puće, koje onu noć, kad su grobi bili oplenjeni, nisu spale doma. Od ovih četiri malih pućah najmlajša je deset, a najstareša 15. ljet stara.

Redarstvo je naprvo stavilo ove male puće, izprvine jako tajile jesu celo dugovanje, nego napokon valuale jesu da skupa iz jedničkim odlučanjem oplenile jesu grobe. Dragulja zatim prodale jesu za deset korun. Redarstvo je onda dve petnajst ljet starih pućah vu rešt odegnao.

Jedne matere vtežko delo.

Lencsó Lajošica vu naručaj vze me ove dane svoje malo cecatno dete i na spiritusu nakanila je hranu stopiti. Medjutim je tak blizo ognja stala, da njezina opravna s velikom plamnom počela je goreti. Mati sad kričati počne i nebrini se sama za se i dete hiti na postelju. Usred tim tak se zezgala, da su nju vumirajuću nesli vu špital.

Nekaj za kratek čas.

Čista modern.

Kuharica: Mil stiva, bum počela kuhati, morem zaklati ribe?

Gospa: Jaj, za Boga, čekajte prosim, dok vun otidem, nemrem čuti cvilenje.

Gospa Herjavec.

Cug je već počel iti, kad su na hitroma spazili, da negdo strašno maše s karpom i kriči, da naj stojiju. Mašinist je mislil, da te čudnevate opravne človek sigurno kakov željeznički mjernik more biti, pak je zato zastavil cuga, i počekal dok je taj stranjski gori stupil. Kad su ga onda pitali na cugu gdo je, sa velikom čudom je odgovoril:

— Oh za Boga, pak kaj me nepoznate, im sam ja Herjavec šoštar iz Kristanovec

Na željeznici.

Kalauz: Vi morate doli stupiti, vaš karta samo na osobni vlak gilita, a to je brzovlak!

Muz: Kaj to mene briga! Brzovlak? Naj ide pomenje! Ali ja nejdem doli!

Politika, kada je zep prazen.

Kovac: Znaš Pavel, meni se ti tak vidi, da z politike ne moći dugo živeti.

Šoštar: I ja sam si tak mislil Joška, da bude nam najbolje k našoj staroj mestriji se povrnuti.

Čudnovati svet.

Seli su si v Čakovcu dva židovi na cug. Ravno su vu jednu kućiju trefili, i kad bi si jedan prama drugomu sel, zapital je stareši mlajšega, da kam se pelja?

— Vu Varaždin. A kam se pak vi peljate?

— Ja pak vu Lendavu.

Sada su si obadva stiha promišlavalu jedenčas, dok nije opet stareši progovoril:

— Ah, čujete, kak čudnovato znanstveni je već svet, vidite vi se peljate vu Varaždin, a ja vu Lendavu, pak mi ipak na jednim cugu vu jednoj kućiji sedimo!

Osobiti zrok.

A: Čujete molim vas, zakaj je postal sada cug?

B: Mašinista je baguša prisil od jednoga muža, pak vezda cug stoji, dok ov s pipe baguša skopa.

Zgovoril se je.

— Ali molim vas, kak more gdo takov biti, još prošli tjeden sam vam posudil ambrelo i samo denes mi ga date nazad?!

— Odprostite mi, ali od onda je pod jednim padal deždji!

Za prodaju

je vu vekšim kolikoci prvi odjel gladki i korjeniti Riparia Portalis, Ruperstris Monticola i Vitis Solonis šiba. Isto tako na takvim podmetom napravljene, iz najbolši sladkiš — i vino-vrstih prvi odjel korjeniti drveniciep i gladki zeleniciep.

Balatonvidéki első amerikai szőlőtelep.

Tapolca (Zalavármegya.)

600 1—3

MAGGI-

IZESÍTŐ ELŐNYEI

- 1. Finom izt** kölesönöz leveseknek, mártásoknak, főzelékeknek stb.; e tekintetben pártatlan maga nemében és utólérhetően.
- 2. Nagy kiadóssága** folytán használatuál takarékoskodni kell, nehogy az étel ízét eluyomja.
- 3. Kényelmes használat** ellentétben a tömött huskivona-tokkal.
- 4. Olcsó ár** mivel már üvegeskében 50 fillértől kezdve kapható és az üres üvegeskék legolcsóbban utántölthetnek.

MAGGI-kitüntetések: 4 nagydíj, 26 aranyérem, 6 díszoklevél, 5 fiszteletdíj, Hatszor versenyen kívül, többi között az 1889 és 1900-iki párisi világlkiállításokon, (Maggi Gyula bírálótag).

Gabona árak. — Ciena zítka.

I m-máza.	I m-cent	kor fill
Buza	Pšenica	14.40 —
Zab	Zob	11.00 —
Rozs	Hrz	10.00 —
Kukorica új	Kürüza nova	10.00 —
» » ó	» slara	11.00 —
Árpa	Ječmen	11.00 —
Fehér bab új	Gráh belh	16.00 —
Sárga » »	» žuti	17.00 —
Vegyes » »	» žutésan	13.50 —
Lenmag	Len	17.00 —
Bükköny	Gráhorka	10.00 —
Tökmag	Košéice	18.00 —

Egy csésze jó tea kedvelője
○○○ mindig csak ○○○

INDRA TEÁT

kér, mely Kína, India és Ceylon leg-finomabb teáinak keveréke. Valódi
○ esakis eredeti csomagolásban. ○

Főraktár:

MRAZ TESTVÉREK

fűszer-, csemege-, anyag-,
festék-, kőszén- és faszén kereskedése

CSÁKTORNYÁN.

327 15-30

Köszén a legolcsóbb fűtőanyag.

Sikerült az **ajkai és iváneczi kőszénbányák** képviselőtét Csáktornya és vidéke részére megnyernem.
Kitűnő minőségű, **száraz, fekete és barna kőszén** korlátlan mennyiségben és jutányos áron

kapható.

Viszontelárusítóknak tetemes árendmément!

Todor R. utóda

Csáktornya.

576 6-12

**AZ ANGOLKIRÁLYI 112
IV. KÁROLY 16. MÉRUT
KLEIN ES SCHWARZ**

legnagyobb férfi-,
fiú- és gyermek- ruha-áruház
Legolcsóbb és legjobb
bevásárlási forrás. Vidéki megrendelések
gyorsan és pontosan kiszolgáltattak.
KÉPES ÁRJEJYZEK INGYEN.

Schicht-szappan

„szarvas” vagy „kulcs”
Jegygyel

legjobb, legkiadóssabb s ennélgyors legolcsóbb szappan. — Minden kéres alkotórésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyiké al legyen ellátva. !!

Házbirtok eladás.

Drávavásárhelyen, a 61. számú (Csáktornyáról jövet az első igen jó karban levő

köresmaház,

egy hold kerttel, erdő- és legelőjoggal 5000 koronáért éiádo esetleg 1904 év január elsejétől, haszonbérbe vehető. Az összeg 500 koronás évi részletekben is 8% kamat mellett törleszthető.

Rövebbet a tulajdonosnál (ugyanott)

Kovács István,

köresmáros.

508 1-2

Eladó

nagyobb mennyiségű első osztályú sima és gyökeres Riparia Portalis, Rupestris Monticola és Vitis Solonis vessző. Ugy-szintén ugyanily atanyon készült, legjobb csemege- és borfajokból első osztályú gyökeres fásojtvány és sima zöldojtvány.

Balatonvidéki első amerikai szőlőtelep Tapolcza (Zalam.)

600 1-3

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.
Borgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált házaszer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bebiztosító és alkalmazzatik kőszénnyel, csuszal és meghaláskezel.

Intés. Súlyosabb utazatok miatt legyünk és esakis eredeti üvegokt dobozokbana „Borgony” védjeggyel és a „Richter” jeggyel zseffel fogadjunk el. — 80 f., 1 k., 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertáiban kapható. Forrátk: **Török József** gyógyszerész. Budapest.

Richter F. Ad. és Társa.
Rudolstadt.

550 9-10

Arverési hirdmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csáktornyai kir. bíróság 1903 évi V. 424/1 sz. végzése következtében dr. Hajos Ferencz csáktornyai ügyvéd által képviselt a Csáktornya vidéki takarékpénztár javára Jambrovics Vincze

felsőkirályfalvi lakos ellen 340 kor. s jár. erejéig 1903. évi szept. hó 12-én foganatosított kielégítési végrehajtás ulján lefoglalt és 720 k. becsült 1 kancza ló, 1 bikaborju, 1 szekér, és 1 kukoricza kasból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a csáktornyai kir. járásbírótság 1903 évi V. 424/2 sz. végzése folytán 340 kor. tőkekövetelés, ennek 1903. évi július hó 7-ik napjától járó 6% kama-

lai erejéig felsőkirályfalván alperes lakásán leendő eszközzésére

1903. évi december hó 9 napjának d. u. 2 órája

határidőül kiűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Csáktornya, 1903. nov. 22.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alatt említett intézetben (WIEN IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Triesti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN (Triest mellett) ajánlja beltöldi

GYOGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerészegyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

1/4 palack 5 korona 1/2 palack 2'60

Kapható: CSAKTORNYÁN.

TODOR R.-utóda fűszerkereskedésében.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) a fent említett intézetben (WIEN IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi miniszterium által jóváhagyott kísérleti állomás és elemiszerek vizsgáló intézete által Wien IX. Spitalgasse 31. ***

910. 33-52

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi miniszterium által jóváhagyott kísérleti állomás és elemiszerek vizsgáló intézete által Wien IX. Spitalgasse 31. ***

HIRDETÉS.

Van szerenésém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **volt üzlethelyiségemben**

(Hirschmann ház, postahivatallal szemben)

=====**nyag választéku**=====

kész bluzok, alsószoknyák, kötények, ingek, nyakkendők és

|||| **zsebkendők stb. stb. részére egy** ||||

OLCSÓSÁGI

karácsonyi vásárt

rendeztem be, hogy ünnepi szükségleteit mindenki jutányosan beszerezhesse.

Az urakat különösen figyelmessé teszem

több száz darabból álló alkalmi **KALAP-KÉSZLETEMRE.**

Szives látogatásukat kérve maradok

kíváló tisztelettel **Hessel Jakab.**

*****